

Zpráva o případech, v nichž nebylo dosaženo nápravy ani postupem podle § 20 zákona o veřejném ochránci práv

Podle § 24 odst. 1 písm. b) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, informuji Poslaneckou sněmovnu Parlamentu České republiky o případech, v nichž se mi nepodařilo dosáhnout dostatečných opatření k nápravě ani cestou vyrozumění nadřízeného úřadu či vlády nebo informováním veřejnosti o zjištěných ze šetření podle § 20 zákona o veřejném ochránci práv.

A. Neodstranění nepovolené stavby betonové zdi v k. ú. Holice u Olomouce (sp. zn. 7372/2020/VOP)¹

Veřejný ochránce práv prošetřil postup stavebního úřadu (Magistrát města Olomouce) a Krajského úřadu Olomouckého kraje při vyřízení podnětu stěžovatelky, která se domáhala odstranění nepovolené stavby betonové zdi vysoké cca 2,85 m. Zeď vybudovali sousedé na hranici s pozemkem (zahradou) stěžovatelky. Spor mezi veřejným ochráncem práv a úřady panoval v otázce, zda stavba vyžadovala povolení stavebního úřadu, či nikoliv.

Podle názoru obou úřadů bylo třeba posuzovat zeď jako dvě stavby. Vrchní část představuje oplocení do výšky 2 m a pod ní se nachází opěrná zeď do výšky 1 m. Tyto stavby dle § 79 odst. 2 písm. f) stavebního zákona nevyžadovaly žádné povolení stavebního úřadu. Proto se nejedná o stavby nepovolené.

Veřejný ochránce práv uvedl, že obě části, tj. opěrná zeď i oplocení, jsou propojeny a tvoří jeden celek. Oplocení by bez své spodní části – opěrné zdi – nemohlo samostatně existovat, proto se do jeho výšky musí započítat i výška opěrné zdi. V důsledku toho je stavba oplocení vyšší než 2 m a nespadá pod ustanovení § 79 odst. 2 písm. f) stavebního zákona. Stavební úřad zeď žádným svým úkonem nepovolil a jako nepovolenou stavbu jí proto musí projednat v řízení o odstranění stavby.

Veřejný ochránce práv navrhl stavebnímu úřadu, aby toto řízení zahájil. V opačném případě, tj. pokud by se stavební úřad tímto doporučením neřídil, měl krajský úřad proti jeho nečinnosti zasáhnout a zahájení řízení mu přikázat. Úřady však tato opatření neprovedly.

Nápravu nezajistilo ani Ministerstvo pro místní rozvoj, které veřejný ochránce práv požádal, aby proti nečinnosti krajského úřadu zasáhl. Ministerstvo dospělo k závěru, že krajský úřad nečinný nebyl. Podáními stěžovatelky se zabýval a řádně na ně odpověděl, a o svém postupu ve stanovené lhůtě informoval i veřejného ochránce práv. Ministerstvo proto vůči krajskému úřadu žádné opatření neuplatnilo.

1 Vyrozumění nadřízenému úřadu.

B. Neodstranění nepovolené stavby betonového plotu v k. ú. Troubsko (sp. zn. 7523/2020/VOP)²

Veřejný ochránce práv prošetřil postup stavebního úřadu (Obecní úřad Střelice) při vyřízení podnětu stěžovatelky, která se domáhala odstranění nepovolené stavby betonového plotu o výšce 1,7 m. Když stěžovatelka odjíždí autem od svého rodinného domu, nemůže se kvůli němu dobře rozhlížet na silnici. Spor mezi veřejným ochráncem práv a úřadem panoval v otázce, zda stavba vyžadovala povolení stavebního úřadu, či nikoliv.

Podle názoru stavebního úřadu stavba betonového plotu nehraničí s veřejným prostranstvím ani s veřejnou cestou. Proto dle § 79 odst. 2 písm. f) stavebního zákona nevyžadovala žádné povolení.

Dle názoru veřejného ochránce práv stavba betonového plotu pod dané ustanovení nespadá, neboť hraničí s veřejným prostranstvím i s veřejnou cestou. Oplocení k nim vede kolmo a stýká se s nimi v jednom bodě. I takovou situaci lze považovat za „hraničení“. Stavba betonového plotu proto vyžadovala povolení stavebního úřadu, a pokud toto povolení nebylo vydáno, musí být projednána v řízení o odstranění nepovolené stavby.

Veřejný ochránce práv navrhl stavebnímu úřadu, aby toto řízení zahájil. Stavební úřad však na uvedené doporučení vůbec neodpověděl.

Nápravu nezajistil ani Krajský úřad Jihomoravského kraje, který veřejný ochránce práv požádal, aby proti nečinnosti stavebního úřadu zasáhl. Krajský úřad neshledal v postupu stavebního úřadu pochybení. Rovněž krajský úřad totiž považuje za „hraničící“ ta oplocení, která se nachází podél veřejné cesty či veřejného prostranství, nikoliv ta, která s nimi sousedí pouze v jednom bodě (tj. přiléhají k nim kolmo).

C. Přítomnost zaměstnanců Kanceláře veřejného ochránce práv v eskortních vozidlech policie při sledování vyhoštění cizinců (sp. zn. NZ 8/2021 a NZ 9/2021)³

Jedním z mandátů svěřených veřejnému ochránci práv je provádění sledování zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění, předání nebo průvozu zajištěných cizinců a trestu vyhoštění cizinců, kteří byli vzati do vyhošťovací vazby nebo kteří vykonávají trest odnětí svobody (dále jen „sledování vyhoštění“).⁴ K výkonu tohoto mandátu pověřuje ochránce zaměstnance Kanceláře veřejného ochránce práv (dále jen „Kanceláře“). Těm však dlouhodobě není umožňováno, aby byli v průběhu sledování vyhoštění přítomni v eskortních vozidlech policie. O této záležitosti již ministry vnitra informovala moje předchůdkyně ve funkci. V průběhu posledních deseti let se tato problematika řeší i přímo s vedením Policie České republiky.

Nevpouštění zaměstnanců Kanceláře do eskortních vozidel ochránce považuje za neposkytnutí nezbytné součinnosti, která by umožnila realizaci vyhoštění či předání **fakticky v reálném čase sledovat, tedy se jí zúčastnit**.⁵ V zákoně o veřejném ochránci práv se odráží mezinárodní závazky

² Vyrozumění nadřízenému úřadu.

³ Vyrozumění nadřízenému úřadu.

⁴ Ustanovení § 1 odst. 6 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Dle důvodové zprávy k ustanovení § 178d zákona č. 326/1999, o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů: „V případě, pokud se ochránce rozhodne sledování nuceného

České republiky, a to v této problematice jsou Opční protokol k Úmluvě proti mučení a tzv. návratové směrnice⁶. Opční protokol k Úmluvě proti mučení zaručuje zaměstnancům vykonávajícím dohled přístup do **všech míst, kde se nacházejí lidé omezení na osobní svobodě**. Takovým místem je i eskortní vozidlo, které slouží k přepravě vyhošťovaných cizinců.

Ochránce je přesvědčen, že nevpouštěním zaměstnanců Kanceláře do eskortních vozidel Česká republika dlouhodobě nezajišťuje řádnou implementaci návratové směrnice. Tento závěr potvrdila i Rada Evropské unie při tzv. schengenském hodnocení k řešení nedostatků zjištěných v roce 2019 o tom, jak Česká republika uplatňuje schengenské *acquis* v oblasti navracení.⁷ V souvislosti se schengenským hodnocením ochránce poukazuje i na **nedostatečné naplňování Strategie ČR pro evropskou integrovanou správu hranic 2020-2024**, která v oblasti monitoringu návratů na schengenské hodnocení navazuje. K důležitosti přítomnosti monitorů ve všech prostorech včetně policejních vozů se vyjádřil v roce 2021 ve svém půlročním shrnutí poznatků z návratových operací Úředník pro otázky základních práv (Fundamental Rights Officer) působící v Evropské agentuře pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex).⁸

Dne 5. března 2021 provedli pověřeni zaměstnanci Kanceláře sledování realizace jednoho správního vyhoštění. Ve dnech 10. a 11. března 2021 sledovali realizaci trestu vyhoštění dvou cizinců. Z obou sledování vydal ochránce zprávy, ve kterých upozornil na nedostatečnou součinnost ze strany policie.

V prvním sledovaném případě⁹ se jednalo o vyhoštění cizince, který odmítal s policií spolupracovat. V den vyhoštění rozbil okenní sklo a se střepy vyhrožoval, že si přereže žíly, protože nechtěl být vyhoštěn. V průběhu svého vyhoštění také kladl pasivní odpor a policistům nezbylo než použít donucovací prostředky. Pověřené zaměstnankyně Kanceláře při sledování vyhoštění nebyly vpuštěny do eskortního vozidla – ani při cestě ze zařízení na Letiště Václava Havla, ani při přemístění v rámci letiště z Terminálu 1 na letištní plochu. Dle slov eskortujících policistů cizinec nechtěl na palubu letadla nastoupit, a tak jej na palubu vynesli. Lze se jen dohadovat, jak vypadal údajný odpor cizince při nástupu a jakým způsobem byl překonán. Daná problematická část vyhoštění totiž nemohla být pro nesoučinnost eskortujících policistů sledována a účel monitorujícího mechanismu byl v ten okamžik zcela popřen.

návratu uskutečnit, je policii stanovena povinnost poskytnout ochránci součinnost takovým způsobem, aby se mohl pověřený zaměstnanec Kanceláře veřejného ochránce práv nuceného návratu fakticky zúčastnit.“

6 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí.

7 Rada Evropské unie. Prováděcí rozhodnutí Rady, kterým se stanoví doporučení týkající se řešení nedostatků zjištěných v roce 2019 při hodnocení toho, jak Česká republika uplatňuje schengenské *acquis* v oblasti navracení. 8995/20, 2020, doporučení č. 10.

8 FRONTEX. Fundamental Rights Officer (FRO). Fundamental Rights Officer's observations to return operations conducted in the 1st half of 2021, FRO/JOGR/2021. Warsaw, 2021: „Therefore, the FRO recommends to ensure that, in the performance of their tasks, monitors have unimpeded access to returnees as well as all areas used for return, including vehicles for transportation of returnees, unless there are certain risks connected to such access.“

9 Zpráva ze sledování vyhoštění ze dne 27. května 2021, sp. zn. 8/2021/NZ/AM.

Ve druhém sledovaném případě¹⁰ se jednalo o společnou návratovou operaci koordinovanou agenturou Frontex s odletem z mezinárodního letiště Vídeň Schwechat. Transport z Vazební věznice Praha – Ruzyně na mezinárodní letiště Vídeň Schwechat trval bezmála 5 hodin. Po tuto dobu neměly zaměstnankyně Kanceláře přístup k cizincům ani do míst sloužících pro realizaci vyhoštění, přestože tak stanoví předpisy agentury Frontex, které jsou pro účastníky těchto společných návratových operací závazné.¹¹ V souladu s pravidly přímo použitelného nařízení o zřízení agentury Frontex informoval ochránce také jejího úředníka pro otázky základních práv.¹²

Na základě těchto dvou případů nesoučinnosti navrhl ochránce Ředitelství služby cizinecké policie opatření k nápravě spočívající v **umožnění přítomnosti zaměstnance Kanceláře v eskortním vozidle v průběhu sledování vyhoštění**. Ředitelství služby cizinecké policie místo navržených opatření k nápravě nabídlo namísto přítomnosti pověřených zaměstnanců Kanceláře nainstalovat do eskortních vozidel videokamery. Kancelář veřejného ochránce práv tuto variantu odmítla, protože ta nemůže uspokojivě nahradit fyzickou přítomnost zástupce nezávislého monitorujícího orgánu přímo v místě, kde se nachází vyhošťovaná osoba.

Jelikož Ředitelství služby cizinecké policie opatření k nápravě nepřijalo, obrátil se ochránce na policejního prezidenta, aby přijal taková opatření, která do budoucna zaručí, že pověřeným zaměstnancům Kanceláře bude při dohledu nad realizací vyhoštění či předání cizinců umožněna přítomnost ve vozidlech při dodržování společně dohodnutých pravidel.

Policejní prezident se k sankci vyjádřil dopisem. Bohužel nevyhověl návrhu, aby byli zaměstnanci Kanceláře vpouštěni v průběhu sledování vyhoštění do eskortních vozidel. Uvedl, že policie je připravena instalovat do eskortních vozidel videokamery za účelem záznamu zacházení s cizincem v průběhu eskorty. Takové řešení navrhuje policie opakovaně. Ochránce nicméně shledává toto řešení z praktických důvodů jako nedostatečné a setrvává na požadavku realizace svého zákonného oprávnění, tedy umožnění přítomnosti zaměstnance Kanceláře v eskortním vozidle v průběhu sledování vyhoštění.

D. Ministerstvo práce a sociálních věcí opakovaně odmítá opatření navrhovaná ombudsmanem¹³

Ministerstvo práce a sociálních věcí opakovaně odmítlo plnit opatření, která veřejný ochránce práv navrhoval v souvislosti s postupem úřadů práce při vyřazování lidí z evidence

10 Zpráva ze sledování vyhoštění ze dne 28. června 2021, sp. zn. 9/2021/NZ/AM.

11 Čl. 15 odst. 3, čl. 16 odst. 1 písm. b) a c), čl. 16 odst. 2 Kodexu chování pro návratové operace a návratové zásahy. European Border and Coast Guard. Code of Conduct for Return Operations and Return Interventions coordinated or organised by Frontex [online]. Warsaw © Frontex 2018 [cit. 2021-09-29]. Dostupné z https://frontex.europa.eu/assets/Key_Documents/Code_of_Conduct/Code_of_Conduct_for_Return_Operations_and_Return_Interventions.pdf.

12 Čl. 50 odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1896, ze dne 13. listopadu 2019, o Evropské pohraniční a pobřežní strážci a o zrušení nařízení (EU) č. 1052/2013 a (EU) 2016/1624.

13 Tisková zpráva a odkazy na dokumenty v šetřených případech jsou dostupné zde: <https://www.ochrance.cz/aktualne/ministerstvo-prace-a-socialnich-veci-opakovane-odmita-opatreni-navrhovane-ombudsmanem-verejny-ochrance-prav-proto-informoval-vladu/>

uchazečů o zaměstnání. Nespolupracovalo s ombudsmanem ani při řešení několika případů týkajících se posuzování nároku na příspěvek na péči nebo zvláštní pomůcku. Ombudsman se proto obrátil na vládu se dvěma zprávami, v nichž shrnul postup MPSV v obou oblastech stejně jako své argumenty a závěry.

1. Posuzování nároku na příspěvek na péči nebo zvláštní pomůcku

Na veřejného ochránce práv se od roku 2018 obrátili stěžovatelé ve třech velmi podobných případech, jejichž společným jmenovatelem byla nedostatečná kvalita posudků posudkových lékařů. Na jejich základě Úřad práce ČR a Ministerstvo práce a sociálních věcí rozhodovaly o přiznání příspěvku na péči, případně příspěvku na zvláštní pomůcku a mohly tím zásadním způsobem ovlivnit kvalitu dalšího života stěžovatelů.

Ombudsman ministerstvo opakovaně upozorňoval na neúplné a nepřesvědčivé posudky. Posudkový orgán se přitom musí vypořádat se všemi rozhodnými skutečnostmi. Má vycházet nejen z lékařských zpráv, ale i ze záznamu o sociálním šetření. Posudek pak musí obsahovat vysvětlení, jakým způsobem posudkový orgán podklady hodnotil, které z nich považoval za relevantní, které nikoli a proč, případně jakým způsobem se snažil rozpory v posudkové dokumentaci vyjasnit. Neúplnost nebo nepřesvědčivost posudku totiž může mít za následek nezákonnost samotného rozhodnutí o příspěvku.

Přestože ombudsman v každém z případů navrhl adekvátní doporučení k nápravě situace, ministryně je ani jednou nepřijala. A v závěru komunikace dokonce obecně odmítla provádění kontrolních lékařských prohlídek jako možného opatření k nápravě. S tím ombudsman zásadně nesouhlasí: „Pokud by paní ministryně byla ochotna kontrolní lékařské prohlídky využívat, byly by podle mne časově nejefektivnějším a také nejlevnějším způsobem nápravy,“ vysvětlil ombudsman Stanislav Křeček. Takový postup se podle něj už velice dobře osvědčil v šetřeních týkajících se invalidních důchodů. V nich ČSSZ běžně kontrolní prohlídky využívá a tyto posudky mají podle ombudsmana vysokou kvalitu.

„Podotýkám, že mou snahou není za každou cenu vymoci pro stěžovatele vyšší příspěvek na péči nebo nárok na příspěvek na pomůcku. Mým primárním zájmem je upozorňovat na vady posudků, které jsou natolik závažné, že vznikají důvodné pochybnosti o zákonnosti samotných rozhodnutí,“ uzavřel ombudsman tuto zprávu vládě.

2. Vyřazování z evidence uchazečů o zaměstnání a nepřiznání podpory v nezaměstnanosti

Druhá zpráva veřejného ochránce práv adresovaná vládě se týkala postupu MPSV v případech pěti stěžovatelů evidovaných na úřadech práce. Podle ombudsmana úřady práce pochybily při jejich vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání nebo posuzování jejich nároku na podporu v nezaměstnanosti. Ani ministryně po upozornění ombudsmana nezjedнала nápravu. Z jejich vyjádření vyplynulo, že postupy dotčených úřadů podporuje a na hodnocení jejich správnosti trvá i přes argumenty ombudsmana.

Veřejný ochránce práv ve dvou případech konstatoval, že úřady práce při vyřazení uchazečů z evidence nezjistily skutečný stav věci a nepostupovaly přiměřeně, efektivně ani vstřícně. Jednu stěžovatelku například vyřadili úředníci z evidence uchazečů o zaměstnání poté, co na

pohovoru zaměstnavatele doporučeného úřadem práce informovala, že má už předjednané jiné pracovní místo. Její chování totiž označili za maření součinnosti bez vážného důvodu.

Takový postup je podle ombudsmana v rozporu i s judikaturou Nejvyššího správního soudu. Podle NSS je nutné vždy posuzovat přiměřenost vyřazení uchazečů z evidence vzhledem k okolnostem konkrétního případu. „Je nutné velmi dbát na to, aby byla při posuzování věci zachována proporcionalita mezi mírou porušení povinnosti a tvrdostí sankce, která za toto porušení následuje. Nejvyšší správní soud opakovaně zdůraznil, že nesdílí názor ministerstva, podle něhož intenzita porušení povinnosti nehraje žádnou roli a při jakémkoliv porušení povinnosti automaticky následuje sankce v podobě vyřazení z evidence,“ upozornil ombudsman vládu na názor NSS.

Podobně tvrdě postupoval podle ombudsmana úřad práce například v případě muže, který v žádosti o podporu v nezaměstnanosti uvedl pouze dobu posledního zaměstnání, ale nepřidal už informaci o víc než roční pracovní neschopnosti, která žádosti o podporu těsně předcházela. Nevěděl totiž, že se i doba strávená na nemocenské při posuzování nároku na podporu počítá. Kvůli tomuto opomenutí nesplnil podmínku získání minimální doby důchodového pojištění. Přitom stačilo, aby se úředník na chybějící údaj v žádosti o podporu žadatele doptal. Ministryně práce a sociálních věcí při přezkumu případu trvala na tom, že úřad práce postupoval zákonným způsobem a úředníci nemohou za to, že se žadatel ve formuláři neorientoval.

Tři případy z pěti přezkoumala rozkladová komise. Podle jejích závěrů úředníci postupovali podle předpisů. Následně ministryně přezkumná řízení ve všech třech případech zastavila. S takovým postupem ombudsman nesouhlasí, proto se rozhodl obrátit na vládu.

Ombudsman ve zprávě vládě nicméně ocenil přístup krajské pobočky Úřadu práce v Olomouci, která jako jediná ze všech úřadů přijala jeho argumentaci k vyřazení uchazečky o zaměstnání z evidence. Ředitel pobočky přislíbil, že jeho zaměstnanci budou v obdobných případech do budoucna důsledněji zjišťovat skutkový stav věci a budou rozhodovat i s ohledem na judikaturu Nejvyššího správního soudu. Ombudsmanovi také sdělil, že závěrečné stanovisko i návrh opatření k nápravě chce používat na poradách jako koncepční a metodický materiál.

E. Ochranné pásmo kolem kulturních památek areálu chrámu Navštívení Panny Marie na Sv. Kopečku u Olomouce (sp. zn. 3391/2020/VOP)¹⁴

Stěžovatelka se obrátila na veřejného ochránce práv s podnětem na prošetření postupu Ministerstva kultury (dále též „ministerstvo“) ve věci posouzení návrhu na změnu ochranného pásma kolem kulturních památek areálu chrámu Navštívení Panny Marie na Sv. Kopečku a areálu bývalého premonstrátského kláštera Hradisko u Olomouce.

14 Vyrozumění nadřízenému úřadu a tisková zpráva dostupná zde: https://www.ochrance.cz/aktualne/ministerstvo_kultury_trva_na_ochrannem_pasmu_kulturni_pamatky bez_ohledu_na_realny_stav_uzemi/

Stěžovatelka opakovaně žádala ministerstvo o posouzení situace vzhledem k území a stavbám, které ze všech stran obklopují její pozemek, a žádala o vysvětlení a odůvodnění, jak může stavba uprostřed již dávno existujících staveb negativně ovlivnit ochranné pásmo.

Ministerstvo argumentovalo, že si rodina stěžovatelky pořídila pozemek v době, když již bylo vyhlášeno ochranné pásmo a přízemní stavba na jejím pozemku by negativně ovlivnila hodnoty daného území a negativně by se uplatňovala při pohledu na areál kláštera.

Veřejný ochránce práv dospěl k závěru, že odpovědi a vyjádření ministerstva nejsou přiléhavá a nezohledňují skutečný stav území, který se zcela nepochybně odchýlil od stavu daného ochranným pásmem i platným územním plánem. Podle veřejného ochránce práv stav aktuální stav území dokládá, že státní orgány při ochraně tohoto území selhaly.

Veřejný ochránce práv ministerstvo vyzval, aby svolalo na pozemku stěžovatelky místní šetření a na základě projednání věci se stěžovatelkou přímo na místě vydalo nové vyjádření, ve kterém zohlední skutečný stav území v dané lokalitě a námítky stěžovatelky.

Vzhledem k tomu, že ministerstvo ochráncem navržená opatření k nápravě nepřijalo, rozhodl se postupovat podle § 20 odst. 2 písm. b) zákona o veřejném ochránci práv, a vyzoomět o svých zjištěních veřejnost.

F. Nezákoný postup Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (sp. zn. 504/2021/VOP a 28/2021/SZD)¹⁵

Veřejný ochránce práv podle § 20 odst. 2 písm. a) zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů vyzooměl vládu o tom, že Ministerstvo vnitra neprovedlo navržená opatření k nápravě v šetření vedeném pod sp. zn. 504/2021/VOP. Nezákoný postup Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále také „OAMP“) v daném případě spočíval v tom, že OAMP v rozporu se zákonem opakovaně nerespektoval závazný právní názor nadřízeného, resp. odvolacího orgánu. Přestože tento orgán třikrát zrušil rozhodnutí OAMP z totožného důvodu, OAMP opakovaně vydával obdobná rozhodnutí, aniž by řádně zohlednil právní argumenty odvolacího orgánu nebo se s nimi jakkoli vypořádal.

Ministrovi vnitra ochránce dle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv navrhl, aby:

(A) upozornil zaměstnance OAMP na dodržování zákonných lhůt pro vydání rozhodnutí a povinnost umožnit účastníkům řízení nahlížet do spisového materiálu v přiměřené lhůtě,

(B) přijal opatření směřující k tomu, aby byl nadřízenému orgánu OAMP (Komisi) předáván spisový materiál v zákonem stanovené lhůtě,

(C) Ministerstvo vnitra v návaznosti na konstatovaná pochybení v případě podání žádosti poskytlo stěžovateli náhradu škody a přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu podle zákona č. 82/1998 Sb.

¹⁵ Vyrozumění nadřízenému úřadu.

Podle § 90 odst. 1 písm. b) správního řádu platí, že prvostupňový orgán je (až na explicitní výjimky stanovené judikaturou či odbornou literaturou) povinen řídit se právním názorem nadřízeného, resp. odvolacího orgánu. Závaznost vysloveného právního názoru je automaticky spojena s jakýmkoliv právním názorem odvolacího orgánu, který je obsažen v odůvodnění jeho rozhodnutí. Prvostupňový orgán není oprávněn sám posuzovat, zda určitá část odůvodnění odvolacího orgánu představuje závazný právní názor, či nikoliv. Přestože byl OAMP vázán rozhodnutími odvolacího orgánu, nezohlednil jeho úvahy, které bezpochyby představují právní názor, ani se s nimi náležitě nevypořádal.

OAMP současně pochybil, když v posuzovaném případě nepostupoval bez zbytečných průtahů, k čemuž jsou správní orgány ve správním řízení povinny. V tomto ohledu jsou zejména zavázány dodržovat zákonem stanovené lhůty (např. pro vydání rozhodnutí), případně, nejsou-li stanoveny, lhůty přiměřené.

OAMP však uvedeným požadavkům nedostál. Nedodržel totiž zákonem stanovenou lhůtu pro vydání rozhodnutí, téměř 9 měsíců nereagoval na žádost o nahlížení do spisu, aniž by do spisu zaznamenal jakoukoliv informaci, která by ospravedlnila tuto prodlevu, a dále pochybil, když po dobu téměř 9 měsíců nepostoupil odvolacímu orgánu spisový materiál pro účely vyřízení odvolání, ačkoliv tak měl učinit v zákonné třicetidenní lhůtě.

Tehdejší ministr vnitra Jan Hamáček ochránci k navrženým opatřením k nápravě sdělil, že neshledá potřebným připomínat pracovníkům odboru azylové a migrační politiky povinnost rozhodovat v zákonem stanovených lhůtách a stejně tak umožňovat nahlížení do spisu ve lhůtách k tomuto úkonu přiměřených. Rovněž nepovažuje za potřebné tyto pracovníky poučovat o tom, v jaké lhůtě mají postupovat odvolání Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců. Předmětný případ ministr vnitra označil za značné vybočení z běžné praxe odboru azylové a migrační politiky.

Jelikož ministr vnitra nezajistil nápravu, ochránce vyrozuměl vládu¹⁶ o tom, že Ministerstvo vnitra neprovedlo navržená opatření k nápravě.

Brno 27. ledna 2022

JUDr. Stanislav Křeček
veřejný ochránce práv

16 Č. j. OVA: 1326/21